

Μήπως είναι στραβός και ο γιαλός ;

Οι συζητήσεις του Προέδρου Μακρόν με την Καγκελάρια Μέρκελ για τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις της Ευρωζώνης επαναφέρουν στην επικαιρότητα το ζήτημα των σχέσεων της χώρας μας με την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα με την Ευρωζώνη.

Δυστυχώς στη χώρα μας και αυτό το ζήτημα φιλτράρεται από το θυμικό και καταλήγει στο μανιχαϊστικό δίπολο «υπέρ ή κατά» της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμμερίζομαι τις απόψεις όσων εκτιμούν ότι σε μεγάλο βαθμό «στραβά αρμενίζουμε», δεδομένου ότι ένα σημαντικό μέρος της κοινωνίας μας θεωρεί πως την κύρια ευθύνη για την οικονομική κρίση και τα μνημόνια την έχουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι ευρωπαίοι εταίροι μας. Υποτιμούμε και μερικές φορές εξαφανίζουμε τις ευθύνες του πολιτικού συστήματος της χώρας και ειδικότερα των πολιτικών ηγεσιών, αλλά και τις δικές μας ευθύνες που τις επιλέγουμε.

Για να είμαστε όμως αντικειμενικοί, χρειάζεται να καταλάβουμε τι συμβαίνει γενικότερα στην Ευρώπη. Στις περισσότερες χώρες ένα μεγάλο μέρος των κοινωνιών «αρμενίζει στραβά» και εκφράζει αντιευρωπαϊκή στάση ή έστω ευρωσκεπτικισμό.

Η εύκολη απάντηση είναι ότι τους παρασύρουν λαϊκιστές πολιτικοί που εκμεταλλεύονται τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα κάθε χώρας και καλλιεργούν εθνικές φαντασιώσεις. Παρότι αυτό είναι γεγονός πρέπει να αναρωτηθούμε, μήπως οι λαϊκιστές πολιτικοί «βρίσκουν και κάνουν» ; Μήπως τα προβλήματα αυτά δεν οφείλονται μόνον στις εγγενείς οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αδυναμίες κάθε χώρας, αλλά και στις ατελείς πολιτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στην καθυστέρηση ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ;

Ειδικότερα όσον αφορά την Ευρωζώνη, μήπως το ευρώ κλείδωσε τις ανισότητες και δεν συμβάλει στην υπέρβασή τους ; Μήπως τελικά είναι «στραβός και ο γιαλός» ;

Οι προτάσεις του Προέδρου Μακρόν και γενικότερα όσων επιμένουν στην ανάγκη ενίσχυσης της οικονομικής, κοινωνικής και διοικητικής σύγκλισης τουλάχιστον της Ευρωζώνης, υπογραμμίζουν αυτή την ανάγκη υπέρβασης των ανισοτήτων.

Δεν χρειάζεται να είναι κανείς εξειδικευμένος στα ζητήματα των ευρωπαϊκών οικονομικών πολιτικών για να καταλάβει ότι ένα «σκληρό» νόμισμα, όπως είναι το ευρώ, βοηθά στην εφαρμογή κοινής νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, αλλά δεν βοηθά τις χώρες και τις περιφέρειες που έχουν αδύνατους δημόσιους θεσμούς, μικρή παραγωγική βάση και χαμηλή παραγωγικότητα να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τις ισχυρότερες χώρες και περιφέρειες.

Το πρόβλημα αυτό θεωρητικά επιχειρεί να το αντιμετωπίσει η Πολιτική Συνοχής της Ε.Ε., αλλά τα προγράμματα και τα εργαλεία που την εφαρμόζουν τελικά αποδεικνύονται αναιμικά και ατελέσφορα.

Αρκεί να αναλογιστεί κανείς το ανάλογο που συμβαίνει στη χώρα μας. Οι πολιτικές περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη περιφερειών και πόλεων, αλλά δεν έχουν πετύχει σε ικανοποιητικό βαθμό την διαπεριφερειακή και την ενδοπεριφερειακή σύγκλιση.

Αυτή την υστέρηση της Ευρώπης, φαίνεται πως η Γερμανία, που έχει πρωταγωνιστικό ρόλο, δεν την αντιλαμβάνεται ή επίμονα την αγνοεί διότι η αντιμετώπισή της θα ερχόταν σε αντίθεση με τα βραχυπρόθεσμα συμφέροντά της. Κατά τη γνώμη μου αυτό συμβαίνει γιατί είναι ένας «απρόθυμος ηγεμόνας». ¹ Γιατί ο πραγματικός ηγέτης αντιλαμβάνεται τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά του και φροντίζει με ιδιαίτερη μέριμνα για τις αδύνατες περιοχές της ανθρωπογεωγραφικής ενότητας στην οποία ηγεμονεύει.

Άμεση συνέπεια είναι η κοινή νομισματική πολιτική να διευρύνει τις ανισότητες και να ευνοεί την άνοδο ευρωφοβικών και λαϊκιστικών πολιτικών δυνάμεων στις χώρες της Ε.Ε., που αναπόφευκτα θα οδηγήσουν μεσοπρόθεσμα στη διάρρηση της κοινής νομισματικής πολιτικής και μάλιστα μέσα από σοβαρές κρίσεις και όχι με συμφωνημένη και μελετημένη επάνοδο στα εθνικά νομίσματα. Όποιοι θεωρούν ότι η νομισματική ενοποίηση είναι μη αντιστρεπτή διαδικασία, καλόν είναι να αλλάξουν πλευρό στον ύπνο τους.

Όσοι πιστεύουμε στο κοινό ευρωπαϊκό όραμα χρειάζεται να υπογραμμίζουμε στο δημόσιο διάλογο ότι με το ευρώ έχουμε κάνει μόνο τη μισή διαδρομή και ότι εάν δεν την ολοκληρώσουμε θα γυρίσουμε στην αφετηρία, στα εθνικά νομίσματα, με συνέπεια τη διάλυση όχι μόνο της Ευρωζώνης αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πολλοί έχουν αναφερθεί στις αναγκαίες πολιτικές σύγκλισης, αλλά θα περιοριστώ στην πιο πρόσφατη πρόταση. Τη μελέτη της «διαΝΕΟσις» σε συνεργασία με το ΕΛΙΑΜΕΠ «30+1 Πράγματα Που Μπορεί Να Κάνει η Ευρώπη και την Ελλάδα». ²

Από τις προτάσεις αυτές θα ήθελα να υπογραμμίσω αυτές που δεν αφορούν άμεσα την οικονομία, όπως είναι η 19η πρόταση για το Ταμείο Ψηφιακής Σύγκλισης και κυρίως η 25η που προτείνει τη σύγκλιση των Δημοσίων Διοικήσεων, γιατί όσο οι Δημόσιες Διοικήσεις των ευρωπαϊκών κρατών έχουν έντονα αποκλίνουσα διοικητική ικανότητα, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των κοινών οικονομικών και κοινωνικών δημόσιων πολιτικών θα χωλαίνουν.

¹ Βλ. Τσιόδρας Δ. (2018), *Γερμανία : Ο «απρόθυμος ηγεμόνας»*: <http://metarithmisi.liberal.gr/post/author/dimtsiodras/>

² Βλ. διαΝΕΟσις (2018), *30+1 Πράγματα Που Μπορεί Να Κάνει η Ευρώπη για την Ελλάδα* : https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2018/05/301_pragmata.pdf.

Επίσης, θα ήθελα να υπογραμμίσω και την 27η πρόταση «Ενίσχυση Επικοινωνιακής Πολιτικής Ε.Ε. με στόχευση τις τοπικές κοινωνίες», γιατί δεν αρκούν οι μπλε ταμπέλες στα έργα που χρηματοδοτεί η Ε.Ε. και τα σποτάκια στην τηλεόραση, διότι χρειάζεται «η διαμόρφωση ευρωπαϊκής συνείδησης και ταυτότητας».³

Εάν αρχίσει «να ισιώνει ο γιαλός», τότε θα μπορούμε να «αρμενίζουμε πιά ίσια».

³ Βλ. Αλεξόπουλος Χρ. (2018), *Ευρώπη χωρίς ταυτότητα* : <http://metarithmisi.liberal.gr/post/author/user10/>